

Metodická příručka Omezování tranzitní nákladní dopravy

Obsah

1	Na úvod	2
2	Základní pojmy	3
3	Obecně k omezování tranzitní nákladní dopravy.....	4
4	Provedení příslušného dopravního značení.....	5
5	Postup správního orgánu při omezování tranzitní nákladní dopravy	6
5.1	Řízení o návrhu	6
5.2	Vydání opatření obecné povahy.....	7

1 Na úvod

Dne 31. 12. 2015 nabyl účinnosti zákon č. 268/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Tato novela vnesla do zákona o pozemních komunikacích nový § 24a, který zavádí pravidla pro omezování tranzitní nákladní dopravy na silnicích II. a III. třídy. Následující příručka poskytuje ucelený návod pro aplikaci tohoto ustanovení v praxi.

Mgr. Ján Skovajsa

zástupce ředitele odboru pozemních komunikací
Ministerstvo dopravy ČR

2 Základní pojmy

- Zákon o pozemních komunikacích
 - Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích
- Zákon o silničním provozu
 - Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů
- Správní řád
 - Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
- Tranzitní nákladní doprava
 - Podle § 24a zákona o pozemních komunikacích doprava prováděná nákladním vozidlem nebo jízdní soupravou, jejichž největší povolená hmotnost činí 12 tun a více
 - Za tranzitní nákladní dopravu se nepovažuje užití pozemní komunikace
 - nezbytné pro dosažení místa nakládky, vykládky, údržby nebo opravy vozidla, sídla, provozovny nebo bydliště dopravce nebo bydliště řidiče,
 - složkami integrovaného záchranného systému,
 - nezbytné pro plnění úkolů ozbrojených sil.
 - Tranzitní nákladní dopravu lze na silnici II. a III. třídy zakázat nebo omezit stanovením místní úpravy provozu na pozemních komunikacích, jen je-li možné využít jinou vhodnou trasu včetně trasy vedoucí po pozemní komunikaci podléhající zpoplatnění.
- Místní úprava provozu a pozemních komunikacích
 - Podle § 61 odst. 2 zákona o silničním provozu úprava provozu na pozemních komunikacích provedená dopravními značkami, světelnými, případně i doprovodnými akustickými signály nebo dopravními zařízeními
- Stanovení místní úpravy provozu na pozemních komunikacích
 - Postup definovaný v § 77 zákona o silničním provozu, při němž příslušný správní orgán postupuje ve vybraných případech podle části šesté správního řádu, která určuje postup při vydávání opatření obecné povahy
- Příslušný správní orgán
 - Správní orgán definovaný § 77 odst. 1 a § 124 zákona o silničním provozu, kterým je v případě silnic II. a III. třídy místně příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností

3 Obecně k omezování tranzitní nákladní dopravy

Zákon o pozemních komunikacích definuje pozemní komunikaci jako dopravní cestu určenou k užití silničními a jinými vozidly a chodci (včetně pevných zařízení nutných pro zajištění tohoto užití a jeho bezpečnosti), přičemž pozemní komunikace rozděluje na 4 kategorie: dálnice, silnice, místní komunikace a účelové komunikace.

O zařazení pozemní komunikace do jedné z kategorií rozhoduje příslušný silniční správní úřad na základě jejího určení, dopravního významu a stavebně technického vybavení. Pro dálkovou a mezistátní dopravu jsou pak zákonem o pozemních komunikacích určeny dálnice a silnice I. třídy, na nichž je omezování tranzitní nákladní dopravy na základě jejich určení vyloučeno. Dálnice a silnice I. třídy jsou ve vlastnictví státu a na dálnicích a vybraných silnicích I. třídy je také státem vybírána úhrada za užití zpoplatněné pozemní komunikace vozidlem o celkové hmotnosti více než 3,5 tuny.

V případě silnic II. třídy zákon stanovuje, že jsou určeny pro dopravu mezi okresy a v případě silnic III. třídy k vzájemnému spojení obcí nebo jejich napojení na ostatní pozemní komunikace. Tyto třídy silnic vlastní příslušné kraje a jejich užití není v současnosti pro vozidla o celkové hmotnosti více než 3,5 tuny zpoplatněno.

Z výše uvedeného vyplývá, že je v zájmu státu, krajů i obcí, aby byly pro tranzitní nákladní dopravu přednostně využívány ty kategorie a třídy pozemních komunikací, které jsou k tomuto účelu určeny a na nichž je za jejich užití vybírán příslušný poplatek (tedy dálnice a silnice I. třídy).

V minulosti docházelo s odkazem na ustanovení § 19 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích opakovaně ke zpochybňování možnosti omezovat obecné užívání silnic II. a III. třídy pro tranzitní nákladní dopravu, a to i přes skutečnost, že samo Ministerstvo dopravy připouštělo, aby na základě určení a dopravního významu silnic II. a III. třídy došlo k omezení průjezdu tranzitní nákladní dopravy po těchto silnicích. Z tohoto důvodu byla navržena legislativní úprava, která tuto možnost výslovně připouští a stanovuje pro ni podmínky.

Legislativní úprava byla provedena zákonem č. 268/2015 Sb., který mj. vložil do zákona o pozemních komunikacích nové ustanovení § 24a, které nabylo účinnosti dne 31. prosince 2015:

- Na jeho základě lze na silnici II. a III. třídy zakázat nebo omezit tranzitní nákladní dopravu prováděnou nákladním vozidlem nebo jízdní soupravou, jejichž největší povolená hmotnost činí 12 tun a více, a to stanovením místní úpravy provozu na pozemních komunikacích podle zvláštního právního předpisu.
- Stanovení lze vydat pouze za podmínky, že je možné využít jinou vhodnou trasu, za takovou trasu se ovšem považuje i trasa vedoucí po pozemní komunikaci podléhající zpoplatnění.
- Za tranzitní nákladní dopravu se nepovažuje užití pozemní komunikace nezbytné pro dosažení místa nakládky, vykládky, údržby nebo opravy vozidla, sídla, provozovny nebo bydliště dopravce nebo bydliště řidiče.
- Za tranzit se nepovažuje ani užití takto označené silnice složkami integrovaného záchranného systému a její užití nezbytné pro plnění úkolů ozbrojených sil České republiky a ozbrojených sil jiného státu.

Typickými silnicemi, pro něž lze toto opatření užít, jsou silnice II. a III. třídy vedoucí v souběhu s úsekem dálnice nebo silnice I. třídy, jehož užití je zpoplatněno, nebo v jejich blízkosti. Další typem jsou silnice II. a III. třídy, které slouží jako spojka mezi dvěma úseky dálnice nebo silnice I. třídy, a tranzitní nákladní doprava tyto spojky používá buď, aby si tudy zkrátila cestu nebo aby se vyhnula úseku dálnice nebo silnice I. třídy, jehož užití je zpoplatněno.

4 Provedení příslušného dopravního značení

Dopravní značení se provádí v souladu s příslušnými ustanoveními zákona o silničním provozu a jeho prováděcí vyhlášky č. 294/2015 Sb. Tato vyhláška zavedla pro tyto účely dvě novinky.

První novinkou je možnost uvádět celkovou hmotnost nákladního vozidla přímo do dopravní značky B 4 „Zákaz vjezdu nákladních vozidel“.

Druhou novinkou je zavedení zvláštní dodatkové tabulky E 14 „Tranzit“, která omezuje platnost dopravní značky pro tranzitní dopravu. V návaznosti na ustanovení § 24a omezuje tato dodatková tabulka platnost značky, pod níž je umístěna, na nákladní vozidla, pro něž užití takto označeného úseku není nezbytné pro dosažení místa nakládky, vykládky, údržby nebo opravy vozidla, sídla, provozovny nebo obvyklého bydliště dopravce nebo řidiče.

Výše uvedená sestava dopravních značek tedy bude v praxi vypadat takto:

Tato sestava dopravních značek se umísťuje na začátku úseku silnice II. nebo III. třídy v oblasti, kde je průjezd tranzitní nákladní dopravy zakázán nebo omezen. Pro upozornění na zákaz nacházející se za křižovatkou je možné tuto sestavu použít spolu s dodatkovou tabulkou E7a „Směrová šipka pro směr přímo“ nebo E 7b „Směrová šipka pro odbočení“. Výše uvedenou sestavu je možné také vložit do odpovídajících informativních značek, které vyjadřují způsob řazení do jízdních pruhů před křižovatkou.

Je-li účelné o nově zřízeném zákazu informovat také řidiče na dálnicích a silnicích v přílehlé oblasti, je možné na časově omezenou dobu (doporučuje se nejvýše 1 rok) použít pro zvýšení informovanosti dopravní značku IP 22 s vyobrazením výše uvedené sestavy značek a s upřesněním silnice či lokality, na níž se takový zákaz či omezení vztahuje, viz následující vzor:

5 Postup správního orgánu při omezování tranzitní nákladní dopravy

Příslušné správní orgány postupují při stanovení v souladu s příslušnými ustanoveními zákona o silničním provozu a správního řádu. S účinností od 31. prosince 2015 je pro stanovení místní úpravy provozu, které je prováděno zákazovou značkou, nutné postupovat podle části šesté správního řádu a vydat opatření obecné povahy. V případě stanovení místní úpravy provozu na pozemních komunikacích se bude toto opatření vydávat typicky na návrh tzv. navrhovatele.

5.1 Řízení o návrhu

Návrh opatření obecné povahy s odůvodněním správní orgán po projednání s dotčenými orgány (§ 77 odst. 2 zákona silničním provozu) doručí veřejnou vyhláškou podle § 25 správního řádu, kterou vyvěsí na své úřední desce a na úředních deskách obecních úřadů v obcích, jejichž správních obvodů se opatření obecné povahy týká, to však jen tehdy, vztahuje-li se stanovení místní úpravy provozu na pozemních komunikacích k provozu v zastavěném území dotčené obce nebo může-li stanovením místní úpravy provozu na pozemních komunikacích dojít ke zvýšení hustoty provozu v zastavěném území dotčené obce.

V rámci veřejné vyhlášky vyzve příslušný správní orgán dotčené osoby, aby k návrhu opatření obecné povahy podávaly připomínky nebo námítky.

Návrh opatření obecné povahy musí být zveřejněn nejméně po dobu 15 dnů.

Není-li vzhledem k rozsahu návrhu možno zveřejnit jej na úřední desce v úplném znění, musí být na úřední desce uvedeno, o jaké opatření obecné povahy jde, čímž zájmů se přímo dotýká a kde a v jaké lhůtě se lze s návrhem seznámit. Úplné znění návrhu včetně odůvodnění však musí být i v takovém případě zveřejněno způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Řízení o návrhu opatření obecné povahy je písemné, pokud zákon nestanoví nebo správní orgán neurčí, že se koná veřejné projednání návrhu. Doba a místo konání veřejného projednání správní orgán oznámí na úřední desce nejméně 15 dnů předem. Hrozí-li nebezpečí z prodlení, je možné tuto dobu zkrátit; nestanoví-li zákon jinak, musí zkrácená doba činit nejméně 5 dní.

K návrhu opatření obecné povahy může kdokoli, jehož práva, povinnosti nebo zájmy mohou být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, uplatnit u správního orgánu písemné připomínky nebo na veřejném projednání ústní připomínky. Správní orgán je povinen se připomínkami zabývat jako podkladem pro opatření obecné povahy a vypořádat se s nimi v jeho odůvodnění.

Vlastníci nemovitostí, jejichž práva, povinnosti nebo zájmy související s výkonem vlastnického práva mohou být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, nebo, určí-li tak správní orgán, i jiné osoby, jejichž oprávněné zájmy mohou být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, (v případě místní úpravy provozu na pozemních komunikacích jím bude vždy vlastník pozemní komunikace) mohou podat proti návrhu opatření obecné povahy písemné odůvodněné námítky ke správnímu orgánu ve lhůtě 30 dnů ode dne jeho zveřejnění.

O námítkách rozhoduje správní orgán, který opatření obecné povahy vydává. Jestliže by vyřízení námítky vedlo k řešení, které přímo ovlivní oprávněné zájmy některé osoby jiným způsobem než návrh opatření obecné povahy, a není-li změna zjevně též v její prospěch, zjistí správní orgán její stanovisko. Rozhodnutí o námítkách, které musí obsahovat vlastní odůvodnění, se uvede jako součást odůvodnění opatření obecné povahy.

5.2 Vydání opatření obecné povahy

Opatření obecné povahy správní orgán oznámí veřejnou vyhláškou a obdobně jako u návrhu jej zveřejní na své úřední desce. Na úředních deskách obecních úřadů v obcích, jejichž správních obvodů se opatření obecné povahy týká, jej zveřejní jen tehdy, vztahuje-li se stanovení k provozu v zastavěném území dotčené obce nebo může-li stanovením dojít ke zvýšení hustoty provozu v zastavěném území dotčené obce.

Opatření obecné povahy musí obsahovat odůvodnění, pro jehož obsah se přiměřeně použijí ustanovení správního řádu, které se týkají odůvodnění rozhodnutí, a doplní se další povinné náležitosti. Odůvodnění tak bude obsahovat důvody pro vydání opatření obecné povahy, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s připomínkami dotčených osob. Jako součást odůvodnění se uvádí také rozhodnutí o námitkách dotčených osob s vlastním odůvodněním.

Opatření obecné povahy nabývá účinnosti patnáctým dnem po dni vyvěšení veřejné vyhlášky a nelze proti němu podat žádný řádný opravný prostředek. Správní řád však připouští možnost posouzení souladu opatření obecné povahy s právními předpisy v přezkumném řízení. Usnesení o zahájení přezkumného řízení lze vydat do 3 let od účinnosti opatření.

Do opatření obecné povahy a jeho odůvodnění může každý nahlédnout u správního orgánu, který opatření obecné povahy vydal.

Závěrem je nezbytné doplnit, že povinnost, která je stanovena zákonem a jejíž rozsah je v mezích zákona určen opatřením obecné povahy, lze exekučně vymáhat jedině tehdy, jestliže bylo vydáno rozhodnutí, které existenci této povinnosti prohlásilo a v němž byla osoba, jež tuto povinnost má, jmenovitě uvedena.

Příručka je zpracována podle právního stavu účinného ke dni 1. ledna 2016

Příručku vydalo

Ministerstvo dopravy, Odbor pozemních komunikací

Č. j. 50/2016-120-OST/1